

РЕШЕНИЕ

№ 237

гр. гр. Добрич, 25.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ДОБРИЧ в публично заседание на пети юли през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Жечка Н. Маргенова Томова

Членове: Анна Великова

Станимир Т. Ангелов

при участието на секретаря Павлина Ж. Пенева
като разгледа докладваното от Анна Великова Въззивно гражданско дело № 20233200500392 по описа за 2023 година

и, за да се произнесе, съобрази следното:

Производството по делото е образувано по реда на глава XX от ГПК по повод жалба с вх. № 927 от 10.04.2023г. по регистъра на Районен съд – Г.Т., подадена от Г. С. Г. ЕГН ***** от с. П., ул. „Д.*“, чрез упълномощения адвокат Е. Н., срещу решение № 33 от 24.03.2023г. по гр.д.№ 399/2022г. по описа на Районен съд – Г.Т., с което въззивникът е осъден да заплати на Г. С. Г. ЕГН ***** от с. П., ул. „Д.*“, сумата в размер на 5 064.30 лв., представляваща парично задължение по уравнение на дял по договор за доброволна делба на поземлен имот, както и сумата от 1 531.95 лв., представляваща лихва за забава за периода от 6.12.2019г. до 28.11.2022г. ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на завеждането на исковата молба - 28.11.2022г., до окончателното изплащане.

Въззивникът намира решението за неправилно като противоречащо на материалния закон и необосновано от доказателствия материал по делото. Съдът не съобразил правното естество на спора и подлежащите на установяване факти и обстоятелства, формирал изводите си въз основа доказателство за факт, неотносим към предмета на делото, респективно към правното основание, на което се претендира вземането. Необосновано от съдържанието на сключения между страните договор за доброволна делба, който имал характер на разписка, било приетото от районния съд, че уговорената сума за уравнение на дела на ищцата не е била платена от ответника. Начинът на изписване в договора не сочел изрично на това, че сумата за парично уравнение е платена при или преди подписване на

договора, но дори и да се приемело, че изказът е неточен, то предвид факта, че няма уговорен срок за плащане, следвало да се приеме, че плащането е извършено към момента на сключване на договора. Самото изписване в текста на договора сочело, че в частта на процесината договорка за заплащане на парично уравнение той имал характер на разписка за получената от ищцата сума, платена от ответника. При това положение и след като самият договор имал характер на разписка, удостоверяваща получаването на сумата за уравнение на дела на ищцата, който договор носел и нейния подпис, се налагало крайното становище, че по делото липсват каквито и да е представени от ищцата доказателства за това, че сумата не ѝ е платена. Конкретни доводи срещу решението, уважаващо иска за сумата от 1 531.95 лв. не са изложени. Настоява се за отмяна на решението и отхвърляне на исквете, с присъждане на разноски.

Въззиваемата страна в отговор на жалбата счита същата за неоснователна, а решението на районния съд за законосъобразно по съображения, поддържани и пред първата инстанция при обосноваване на исковата претенция. Претендира разноски.

Жалбата е подадена от ответник в първоинстанционното производство с правен интерес от оспорване на неблагоприятното за него решение, чрез надлежно упълномощен адвокат, в срока по чл. 259, ал. 1 от ГПК (с начало 28.03.2023г. и край 11.04.2022г.), и е допустима.

По основателността на подадената жалба съдът намира следното:

Обжалваното решение е постановено от надлежен състав на Районен съд – Г.Т., в рамките на предоставената му от закона правораздавателна власт и компетентност, поради което същото е валидно. Не се установяват нарушения на съдопроизводствените правила във връзка със съществуване и надлежно упражняване правото на иск, поради което първоинстанционното съдебно решение е допустимо. Решението, което се обжалва в цялост, е отчасти правилно, въз основа следните фактически констатации и правни изводи на въззивния съд:

Производството по гр.д.№ 399/2022г. по описа на Районен съд – Г.Т. е образувано по повод искова молба, подадена от Г. С. Г. ЕГН ***** от с. П., ул. „Д.*“, с която против Г. С. Г. ЕГН ***** , със същия адрес, са предявени два кумулативно съединени иска с правно основание чл. 79, ал. 1 и чл. 86, ал. 1 от ЗЗД: за осъждане на ответника да плати на ищцата сумата от 5 064.30 лв., съставляваща парично уравнение по договор за доброволна делба на недвижими имоти с нотариална заверка на подписите акт № 87, том. VII, рег.№ 3267/06.12.2019г. на нотариус С.Ж., с район на действие РС – Г.Т. и сумата от 1 531.95 лв., съставляваща обезщетение за забава в плащането на сумата от 5 064.30 лв. за периода от 06.12.2019г. до 28.11.2022г.

Според изложеното в исковата молба, на стр. 3 от сключения между страните договор за доброволна делба било отразено, че за уравнение на дела си, Г. С. Г. ще получи от Г. С. Г. сумата от 5 064.30 лв. Страните се съгласили

с описаните клаузи в договора, положили подписите си пред нотариуса, но ищцата не получила парите. Ответникът не изпълнил задължението си да плати на ищцата горепосочената сума за уравнение на дела ѝ. Тя го търсила многократно по телефона, изпратила му нотариална покана, в която описала условията, при които да уредят отношенията си, както и посочила банкова сметка, по която да ѝ плати парите, но реакция и плащане не последвали. Претендира се реално изпълнение на поетото с договора парично задължение в размер на 5 064.30 лв. и плащане на обезщетение за вредите от забавеното изпълнение в размер на законната лихва – сумата от 1 531.95 лв., за периода от 06.12.2019г. до 28.11.2022г.

В отговора си по чл. 131 от ГПК ответникът Г. С. Г. е оспорил исквете с твърдението, че възникналото за него от сключения с ищцата договор за доброволна делба задължение е било изпълнено във времето към момента на сключване на договора, което било видно от текста на документа, касаещ поемането на дълга. Заплащането на процесното парично уравнение било удостоверено и от самия нотариус с оглед правомощията му за нотариално удостоверяване съдържанието на договора. Неоснователността на ищцовата претенция се налагало като извод и от липсата на предприети действия от страна на ищцата за снабдяване със заповед за изпълнение и изпълнителен лист, въз основа на документ по реда на чл. 417, т. 3 от ГПК.

По делото е установено, че на дата 06.12.2019г. между страните е сключен договор за доброволна делба на недвижими имоти с нотариална заверка на подписите – акт № 17, том VII, рег.№ 3267/06.12.2019г. на нотариус С.Ж., с район на действие РС – Г.Т., вписан в СлВп – Г.Т. под акт № 56, том VI, вх.рег.№ 3267/2019г. Всеки от съделителите е получил в дял имоти. На стр. 3 от договора те са постигнали съгласие, че „за уравнение на дела си Г. С. Г. получава от Г. С. Г. сумата от 5 064.30 лв.“.

Договорът за доброволна делба се сключва в писмена форма с нотариална заверка на подписите, съгласно изискването на чл. 35, ал. 1 от Закона за собствеността. В охранителното производство по чл. 569, т. 2, предл. 4 вр. чл. 590, ал. 1 и ал. 2 от ГПК нотариусът удостоверява полагането на подписите на частния документ. Ако такъв договор съдържа изявлението на съделителите, че единият е платил уговореното уравнение, респ. че същото е получено от другия съделител, в тази си част той е частен свидетелстващ документ за знание, материализиращ удостоверителното изявление на своите издатели за даден факт, а обвързващата му съда формална доказателствена сила е само относно авторството - чл. 180 от ГПК. Верността на такова изявление е въвн от нотариалното удостоверяване, защото последното обхваща само авторството и в този смисъл ответникът неоснователно черпи довод от самото нотариално удостоверяване за доказване факта на плащането. Единственото, което нотариусът е засвидетелствал, е това, че двете страни по договора са направили пред него изявлението, че „за уравнение на дела си Г. С. Г. получава от Г. С. Г. сумата от 5 064.30 лв.“.

При повдигнатия по делото спор относно плащането на уговореното парично уравнение, правилно е разпределена от районния съд доказателствената тежест за установяване на извършеното плащане – тя се носи от съделителя - длъжник (така чл. 154, ал. 1 от ГПК), като това може да бъде направено с всички допустими от закона доказателствени средства, в т.ч. нарочна разписка или писмено признание на неизгоден за противната страна факт (а, ако такива има и се оспорват от съделителя-кредитор, негова е тежестта да обори засвидетелстваното с издадения от самия него документ).

В конкретния случай ответникът се позовава на изявление на ищцата в договора за доброволна делба, което счита, че съставлява по естеството си разписка за получаване на сумата по уравнението. Съгласно чл. 77, ал. 1 от ЗЗД, по съгласие между страните за извършеното плащане може да бъде издадена разписка. Тя е нарочно съставен свидетелстващ документ, който материализира извънсъдебно признание на автора си, че той е получил нещо от посоченото в разписката лице. Като частен свидетелстващ документ, съдържащ удостоверително изявление на издателя му за неизгодни за него факти, разписката има силата на извънсъдебно признание и е противопоставима относно тези факти срещу своя издател. Ако кредиторът е издал на длъжника нарочна разписка за получената сума, тя установява пряко извършеното плащане, защото съставлява признание на неизгоден за издателя си факт. Самата разписка може да бъде съставена както като отделен документ, така и да бъде включена като съдържание в друг документ, касаещ отношения между страните и в частност в самия подписан от тях договор. Но, за да има характера на разписка, изявлението на кредитора следва да бъде ясно и недвусмислено за признание, че сумата по разписката е получена. Такова изявление в договора за доброволна делба не се съдържа. Изявленията на страните на стр. 3 от договора, че „за уравнение на дела си Г. С. Г. получава от Г. С. Г. сумата от 5 064.30 лв.“, според начина на тяхното формулиране и употребения вид на глагола (несвършен – показващ действието в процеса на неговото извършване, без то да е завършено), са относими към пораждането на задължението, но не и към неговото изпълнение. Подписаният между страните договор за доброволна делба не съдържа клауза, която да бъде възприета като разписка за получена сума - не съдържа изявление на съделителката, което недвусмислено да възпроизвежда нейното признание за получаването на сумата по уравнението преди или по време на сключването на договора. Други доказателства за твърдяното от ответника извършено плащане на уравнението в брой по делото не са представени. Никакъв довод за изпълнение на задължението не може да бъде черпен от факта, че ищцата не е инициирала производство за издаване на заповед за изпълнение по чл. 410 или по чл. 417 от ГПК, защото заповедното производство е възможност, от която по своя преценка кредиторът може да се възползва, но не е длъжен. Неотносимо към погасяването на задължението е и това, че страните не са уговорили срок за изпълнението, защото при липса на такъв приложимо е общото правило по чл. 69 от ЗЗД. Без значение за делото

са представените от ищцата извлечения от банковата ѝ сметка за месеците ноември и декември 2019г., според които сума в размер на претендираното уравниение не е постъпвала, защото твърдението на ответника е, че плащането е извършено в брой. Следователно установено е със сключения договор пораждането на задължението и не е доказано със самия него извършено преди или по време на сключването му изпълнение. Това обосновава основателността на иска за сумата от 5 064.30 лв.

Тъй като ден за изпълнение (падеж) на паричното задължение не е определен от страните, съгласно чл. 84, ал. 2 от ЗЗД, изпадането на длъжника в забава настъпва след като бъде поканен от кредитора. С покана с нотариална заверка на подписа рег. № 2830 от 21.11.2022г. на нотариус Ю.Д.К. с район на действие Районен съд – Добрич, Г. С. Г. е поканила Г. С. Г. да се яви пред нотариус за доброволно изпълнение на 24.11.2022г., а ако няма възможност за това, да ѝ преведе сумата по посочена банкова сметка в срок до една седмица от 21.11.2022г. до 27.11.2022г. Поканата е връчена срещу подпис лично на ответника на дата 22.11.2022г. (връчването не е удостоверено от нотариуса, но авторството на датираната с името и подписа на ответника бележка върху документа не е оспорено от него). При даден от кредитора срок за изпълнение на паричното задължение до 27.11.2022г., длъжникът изпада в забава, ако в течението му не изпълни. Така на дата 28.11.2022г. ответникът е поставен в забава и дължи обезщетение за вредите от неточното във времето свое изпълнение в размер на законната лихва по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД. За периода преди тази дата длъжникът не е в забава и не дължи мораторно обезщетение. Исковата молба е подадена в съда именно на датата 28.11.2022г. и от нея на ищцата е присъдена поисканата законна лихва върху главницата до окончателното ѝ изплащане (както е поискано с исковата молба). Искът за предходния период на твърдяната, но недоказана, забава е неоснователен и подлежи на отхвърляне.

По изложените съображения въззивната жалба е отчасти основателна и отчасти неоснователна – първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено в частта на уважаване на иска за сумата от 5 064.30 лв. (задължение за уравниение на дял при делба), ведно със законната лихва от 28.11.2022г. до окончателното изплащане и отменено в частта на уважаване на иска за сумата от 1 531.95 лв. (обезщетение за забава) с неговото отхвърляне.

При така постановения резултат, на основание чл. 78, ал. 1 и ал. 3 от ГПК ищцата и въззиваема има право на разноси за първата и за въззивната инстанция, съразмерно на уважения иск, съответно на неоснователната въззивна жалба, а ответникът и въззивник - съразмерно на отхвърлянето на иска и основателността на жалбата му.

Ищцата и въззиваема е направила разноси от 963.82 лв. (263.82 лв. държавни такси и 700 лв. адвокатско възнаграждение) в производството пред районния съд и 600 лв. (адвокатско възнаграждение) във въззивното

производство. От тях ѝ се следват съответно 739.98 лв. за първата инстанция и 460.65 лв. за производството пред въззивния съд. Първоинстанционното решение следва да бъде отменено в частта за разноските, присъждащо такива над 739.98 лв. до 963.85 лв. в полза на ищцата.

Ответникът и въззивник е сторил разноси пред първата инстанция в размер на 800 лв. (адвокатско възнаграждение), а пред окръжния съд – 431.93 лв. (131.93 лв. държавна такса и 300 лв. адвокатско възнаграждение). В негова полза следва да се присъдят съответно 185.80 лв. в първоинстанционното производство и 100.31 лв. във въззивното производство.

Водим от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 33 от 24.03.2023г. по гр.д.№ 399/2022г. по описа на Районен съд – Г.Т., в частта, с която Г. С. Г. ЕГН ***** от с. П., ул. „Д.*“, е осъден да заплати на Г. С. Г. ЕГН ***** от с. П., ул. „Д.*“, сумата в размер на 5 064.30 лв., представляваща парично задължение по уравнение на дял по договор за доброволна делба на недвижими имоти с нотариална заверка на подписите – акт № 17, том VII, рег.№ 3267/06.12.2019г. на нотариус С.Ж., с район на действие РС – Г.Т., вписан в СлВп – Г.Т. под акт № 56, том VI, вх.рег.№ 3267/2019г., ведно със законната лихва върху сумата от 5 064.30 лв., считано от датата на завеждането на исковата молба - 28.11.2022г., до окончателното изплащане.

ОТМЕНЯ решение № 33 от 24.03.2023г. по гр.д.№ 399/2022г. по описа на Районен съд – Г.Т., в частта, с която Г. С. Г. ЕГН ***** от с. П., ул. „Д.*“, е осъден да заплати на Г. С. Г. ЕГН ***** от с. П., ул. „Д.*“, сумата от 1 531.95 лв., представляваща лихва за забава за периода от 6.12.2019г. до 28.11.2022г., като ПОСТАНОВЯВА:

ОТХВЪРЛЯ предявения от Г. С. Г. ЕГН ***** от с. П., ул. „Д.*“, срещу Г. С. Г. ЕГН ***** от с. П., ул. „Д.*“, иск за плащане на сумата от 1 531.95 лв., представляваща обезщетение за забава в плащането на сумата от 5 064.30 лв., определено от размера на законната лихва, за периода от 6.12.2019г. до 28.11.2022г.

ОТМЕНЯ решение № 33 от 24.03.2023г. по гр.д.№ 399/2022г. по описа на Районен съд – Г.Т., в частта, с която Г. С. Г. ЕГН ***** от с. П., ул. „Д.*“, е осъден да заплати на Г. С. Г. ЕГН ***** от с. П., ул. „Д.*“, разноси в първоинстанционното производство над 739.98 лв. до 963.85 лв.

ОСЪЖДА Г. С. Г. ЕГН ***** от с. П., ул. „Д.*“, да плати на Г. С. Г. ЕГН ***** от с. П., ул. „Д.*“, сумата от 460.65 лв., съставляваща платено адвокатско възнаграждение във въззивното производство.

ОСЪЖДА Г. С. Г. ЕГН ***** от с. П., ул. „Д.*“, да плати на Г. С. Г. ЕГН ***** от с. П., ул. „Д.*“, сумата от 185.80 лв. съставляваща платено

адвокатско възнаграждение в първоинстанционното производство и сумата от 100.31 лв., съставляваща направени разноси пред въззивния съд (държавна такса и платено адвокатско възнаграждение).

Решението подлежи на обжалване пред Върховния касационен съд при условията на чл. 280, ал. 1 и ал. 2 от ГПК в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____